REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erssébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 181. Brașov, Miercuri 18 (31) August. 1904.

Problema administrației.

In legătură cu cele atinse la locul acesta în numărul premergĕtor al fóiei nóstre despre călĕtoria lui Koerber în Galiția, ni-se pare a fi de interes pentru cetitorii noștri, décă vom reproduce mersul ideilor din caracteristicul articol ce-l publică „Magyarország," cunoscutul ḑiar maghiar opozițional de nuanță estremă, vorbind despre același eveniment din Austria și punĕnd greutate în deosebi pe enunciațiunea făcută de ministru-președinte austriac la Cracovia privitor la problema administrațiunei politice și a statului și despre stările din Galiția.

Fóia maghiară face o paralelă între Koerber și Tisza ca șefi ai administrațiunei politice și, punĕnd vorbele celui dintâiŭ în gura colegului sĕu ungur, scrie:

„Am așteptat de la Ștefan Tisza următórele enunciațiuni:

„Eu sunt conducĕtorul cel mai suprem al administrației politice și am voit sĕ mĕ conving la fața locului, *décă legile se mânuéză cu grije* conform intențiunilor guvernului, și *décă se menține tot-déuna un contact amical cu poporațiunea*; căci administrația statului numai printr'o continuă *purtare de grije* póte sĕ corespundă deplin mărețel sale probleme. Când vĕ vĕd, domnilor, înaintea mea, accentuez, că statul nici-odată nu póte fi alt-fel, decât drept, și la *interpretarea legilor nu este permis se validiteze nici un fel de viclenie, nici un fel de capriciu.*

„Cele mai însemnate interese ale cetățenilor au fost încredințate funcționarilor politici; pe ei nu trebue sĕ-i conducă de cât gândul de *a aplica regulamentele spre binele public și spre binele fie-căruia.* Au trecut timpurile, când nu se ținea sémă de sórtea a sute și mii de ómeni; aḑi fiecare singuratic trage în cumpănă și *nu este permis a nimici cu ușurătate, sĕu vrĕnd chiar, nici esistența celui mai sĕrac om.* D.-vóstrĕ serviți într'o țéră, care nu tot-déuna póte sĕ țină pas cu cultura progresivă. Cu atât mai vêrtos sunteți datori sĕ ajutați a-se înlătura lacunele. Prin acéstă veți promova interesul națiunei d.-vóstrĕ și al statului și veți satisface consciența și onórea d.-vóstrĕ bărbătéscă".

Cuvêntarea acésta — urméză „Magyarország" — nicăiri nu se potrivesce așa de bine ca la stările publice din patria nóstră. Administrația turcéscă e dór mai rea, faimósă este și administrația muscăléscă, țĕrile aceste absolutiste însĕ sunt locuite de popóre semi-barbare și n'ar fi putut sĕ vorbéscă așa nici marele vizir către pașale, nici fostul ministru rusesc de interne Plehwe către Bobrikow. De aceea credeam, că ideile desfășurate în vorbirea amintită s'ar fi cuvenit sĕ le adopteze Tisza, ministrul președinte al Ungariei, care cu mână tare vré sĕ facă ordine la noi și care și-a pus ca țintă supremă a ambițiunei sale politice reforma administrației. Câtă bunăvoință și iubire de dreptate, ce sentiment de datorie și ce umanism transpiră din îndrumarea, pe care a dat'o capul administrației politice organelor sale subalterne.

Lucrurile aceste — ḑice mai departe „M-g" — nu sunt închipuite, ci adevĕrate. S'a întêmplat o astfel de declarație numai alaltăerí, a făcut'o un ministru președinte, dér nu Tisza la Oradea-mare, ci Koerber în Cracovia.

Fóia maghiară spune apoi, că cuvintele lui Koerber conțin o lecție aspră. A criticat administrația polonă așa fel, „încât noi am confundat'o cu cea maghiară". El a spus funcționarilor galițieni, că habar n'au de legi, că tractéză rĕu cu poporul, negligă problemele mai înalte ale administrației, judecă arbitrar, nimicesc esistența cetățenilor, puțin le pasă de cultura progresivă, — de aceea nu esistă dreptate în stat. In chipul acesta se ruinéză popor și stat.

După-ce face o paralelă între iubirea de pompă a Polonilor și a Ungurilor, „Magyarorszag" termină așa:

Nimic nu se întîmplă fără causă, și décă Neamțul curtenesce pe cineva, negreșit că vré sĕ-l farmece; deci și Koerber vré sĕ câștige pe Poloni pentru politica sa de „monarchie unitară", vré sĕ-i separe de Cehi și de ceilalți Slavi și sĕ-i împace cu Germanii, pentru-ca sĕ aibă majoritate în „Reichsrath", décă la tómnă vor sta înainte cu pactul și cu proiectul nouei legi militare. Vré sĕ înfrângă obstrucția, cum i-a succes acésta lui Tisza; de aceea negociéză cu Polonii și se tocmesce cu ei, cum s'a tocmit Tisza cu o parte a opoziției maghiare. Koerber a plecat la Poloni direct din Ischl, și se scie, că Polonii tot-déuna s'au pus în serviciul Curții.

Care va fi óre plata pentru viitórea lor atitudine? Vor căpĕta ei o administrație așa de bună și cinstită cum li-o promite și o pretinde Koerber?

Memorandul consistoriului ev. din Sibiiu. In ultima ședință a sesiunei din August a consistoriului ev. săsesc ținută în Sibiiu sub președința curatorului bisericei Dr. Carl *Wolff* s'a hotărît a-se adresa guvernului un *memorand în afacerea cunoscutului ante-proiect al lui Berzeviczy.* Acest memorand va releva *defectele și inconvenientele pedagogice ale proiectului, jicnirea inevitabilă a nivelului cultural al școlelor nemaghiare, precum și violarea gravă a autonomiei bisericesci.* Memorandul acesta, care conține un protest energic contra planurilor lui Berzeviczy va fi presentat guvernului în persónă de către președintele consistoriului.

O fóie maghiară

despre „Societatea pentru fond de teatru român".

Organul guvernamental „N. H." din Clușiŭ, care mai deunăḑi publicase nisce suspițiunări insipide contra „Asociațiunei", se ocupă în numĕrul sĕu ultim de „Societatea pentru fond de teatru român", făcêndu-i istoricul. Estragem din articolul fóiei unguresci inspirate de guvern următorul pasagiu, care denotă, că ori ce mișcare românéscă, fie chiar esclusiv culturală sĕu artistică, este combătută de domnii de la putere. Etă acel pasagiu:

„Cei-ce stau în fruntea societății, față cu Maghiarii declară că nu urmăresc de cât scopuri culturale și artistice, ér societatea n'are nimic comun cu politica de naționalități.

„Ei bine, chiar și décă am admite acéstă frumósă declarațiune, totuși trebue sĕ constatăm, *că realisarea țintei societății nu merge de loc pe același drum cu tendințele nóstre îndreptate spre desăvîrșirea statului național unitar*".

Despre felul acesta de gândire al domnilor de la putere s'a scris mai deunăḑi la loc de frunte în ḑiarul nostru și declarația de mai sus a unui ḑiar oficios este o ilustrație nu se póte mai flagrantă a celor susținute de noi în amintitul articol.

De la adunarea Societății pentru fond de teatru român.

Brad, 28 August.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Sâmbătă la opt óre diminéța am ajuns la Deva, și peste un ceas am plecat cu trăsurile înspre Brad. Era un ceriŭ înorat și céța se coborîse de pe culmi, destrămându-se pe vale. Era așa de tristă valea Mureșului și totuși ceva nespus de serios îmi bătea la pórta sufletului meu; era evlavia, că m'apropiŭ de munți, de munții noștri, de légănul sentimentului românesc.

Ghemuiți într'o trăsură, patru ósuri fără întrerupere am mers, străbătênd posițiile cele mai romantice, urcând și coborênd și la fie-care cotitură deschiḑêndu-ni-se alte și alte privelisci, cari se întreceau întru desfătarea ochilor mei.

Am trecut prin sate, cari mi-au redeșteptat într'un mod cu mult mai puternic emoțiile pe cari le-am încercat, cetind istoria acelor locuri. M'am întêlnit cu „Moții cu doniți și cu ciubare", conducêndu-și caii lor mici, triști și sĕrăcăcioși. In urechi îmi suna cântecul:

„Munții noștri aur pórtă,
Noi cerșim din pórtă 'n pórtă".

Ploua mĕrunt și se lăsa tot mai mult céța de pe culmi și valea par'că tot mai mult se sfîrșia de dorul de sóre.

Către 12 óre am ajuns la Brad, un orășel simpatic, cochet și românesc.

Séra la 7 óre au sosit óspeții dinspre Arad. Au fost întêmpinați la gară de comitetul arangiator, în frunte cu președintele, d-l protopop din loc, Vasile *Damian.*

Ospeții au fost salutați călduros de d-l protopop Damian, căruia i-a rĕspuns mulțumindu-i d-l președinte Iosif *Vulcan.*

Au fost conduși apoi pe la cvartire și la 8 și ceva s'au adunat la așa ḑisa séră de cunoscință în sala de la hotelul Central.

Mese în lungul și latul sălii învitară pe cei ce doriau sĕ se cunóscă și s'asculte pe Ghiuț, pe neîntrecutul între cele româneșci Ghiuț, lăutarul din Munții apuseni.

Prof. *Albu* în frumóse cuvinte rostesce discursul de bună-venire.

D-l *Vulcan* îi rĕspunde cu entusiasmul caracteristic d-sale și vorbi despre importanța culturală a gimnasiului din Brad, spunĕnd între altele acest adevĕr, care mi-s'a întipărit în minte: „Nu acela are meritul, care din prisosință jertfesce pe altarul națiunei, ci acela, care-și trage de la gură, ca sĕ facă fapte mărețe pentru poporul seu."

Animația a urmat până târḑiu.

Intre óspeți vĕ pot enumera pe următorii: Dr. Cornel Iancu (Arad), Eugen Simonca cand. adv. (Arad), Petru Căltunar (Orșova), Borza Nic. preot cu fiiul (Viștea-inf.), Ungureanu adv. (Timișóra), Dr. Dobrin adv. (Lugoș), Victor Popovici preot (Ciaba), Dr. Groazdă adv. (Buteni), Petra-Petrescu, Onițiŭ cu d-na, Blaga, Goldiș cu d-na, Dr. Branisce, Athanasie Baicu (Ghiroc), Dr. Mărouș, Ioan Fugătă (Luncoiul de jos), N. Hențiŭ notar (Sĕliște), Dionisie Sida not., Negru (Abrud), notar Berariu Ioan (Bran), Dr. Rob med. comun (Baia-de-Criș), not. Pamfilie Plaștea din (Mihăileni), Dionis Sida, not. (Băița), protopretorele Krasznay Olivér din partea poliției, subpretorele Valer Candrea, Birăuțiŭ (Budapesta), Dr. Suciŭ (Arad), D-na Murășan cu d-șóra și d-șóra Butean din Beiuș etc. etc.

Ḑiua adunării — Duminecă.

S'a ținut serviciul divin, la care a slujit protop. Damian, preot Rimbaș din loc, preotul Vict. Popoviciŭ din Ciaba și diaconul din Hălmaj Enea Joldea.

De la biserică lumea s'a adunat în spațiósa sală de gimnastică decorată cu frunḑă verde de stejar și cu portretul împĕratului și ale câtor-va ómeni de piósă amintire ai bisericei nóstre.

La *masa presidială* ocupă loc d-nii: Vulcan, Onițiŭ, Blaga, Petrescu, Goldiș, Ungureanu, prot. Damian, Dr. Pavel Oprișa dir. gimn., G. Părău prof.

Masa ḑiariștilor: *„Gazeta Transilvaniei"* Z. Bârsan și Horia P. Petrescu; *„Luceafĕrul"* Horia P. Petrescu, *„Tribuna"* Goldiș, *„Poporul Român"* Birăuțiŭ, *„Drapelul"* Dr. Branisce.

S'a început ședința la 12 óre printr'un discurs magistral rostit de președintele Iosif *Vulcan.*

D-lui Vulcan îi rĕspunde d-l prof. și director nou ales al gimnasiului din Brad Dr. Pavel *Oprișa*, accentuând că cei din districtul Zarandului sunt gata sĕ între sub stégul Societății teatrale.

La acésta d-l președinte Vulcan îi mulțumesce spunêndu-i, că décă vor face așa, nu vor face decât sĕ ducă la îndeplinire intenția nobilă a lui Iosif Hodoș.

D-l *Fărău*, fost director, vorbesce fórte frumos în numele „Asociațiunei".

D-l *Vulcan* îi rĕspunde.

Se aleg apoi doi notari: V. *Goldiș* și Dr. Iosif *Blaga.*

Inainte de a trece mai departe se ridică d-l Vulcan și spune, că-și ține de datorință sĕ vorbéscă despre Dr. Iosif Hodoș.

Lumea la urmă, în cinstea celui mort se ridică.

In comisia pentru înscrierea de membri s'au ales: Dr. I. Papp, Al. Draia, Dr. P. Oprișa, Dr. I. David, Adam Damian.

In comisiunea pentru censurarea ra-

portului: Dr. V. Branisce V. Damian, St. Albu, Nic. Henţiŭ, Dr. Ioan Radu.

In comisiunea pentru censurarea cassei: Dr. G. Dobrin, Petru Rimbaş, Nic. Borza, Dr. Grozda, Ioan German.

Discursul d-lui Iosif Vulcan,

prin care a deschis adunarea gen. a Societăţiĭ pentru fond de teatru român, în Brad.

— Urmare. —

Entusiasmul din timpurile renascerii nóstre slăbesce din ce în ce mai rěu. Atuncĭ la adunările nóstre culturale se întrunia tótă elita clasei nóstre inteligente de pretutindenĭ, deşi căi ferate nu pré erau şi călětoria se făcea douĕ-trei ḑile cu trăsura, cu marĭ ostenelĭ şi jertfe materiale; astăḑĭ, când comunicaţiunea a devenit uşóră şi eftină, ne bucurăm, décă putem sĕ salutăm la aceste întrunirĭ pe cei din partea locului şi pe cei din împrejurime. Cei-lalţĭ, porecliţi „fruntaşĭ“, cred că-şĭ împlinesc datoria, décă trimit câte-o depeşă de felicitare.

Sunt fórte caracteristice aceste adunărĭ. A une-orĭ în ele se întrunesc atât de puţinĭ, că abia se pot compune obicĭnuitele comisiunĭ. La banchet însĕ vine lume multă şi numĕrul toastanţilor despre misiunea descendenţilor divului Traian e mai mare, decât al acelora, carĭ au participat la adunare. Er séra la bal, sala e înţesată, căcĭ grosul publicului vine după adunare pentru bal. Riporterii ḑiarelor scriu despre adunare ḑece rêndurĭ, despre banchet o sută şi despre bal trei sute. Acésta apreţiare este semnificativă pentru mĕsura interesării cu care obştea nóstră întîmpină şi petrece adunările sale culturale. Insemnătatea cea mai mare se dă balului. Din cele petrecute la adunare aflăm, că fiind timpul înaintat, lecturele întrate nu s'au putut ceti; despre bal cetim colóne de frase, din carĭ vedem, că au luat parte o sută douĕ-decĭ de părechĭ, din carĭ douĕ brave româncuţe au purtat costum naţional, că s'a jucat şi „Romana“, — dér nu ni-se spune, că aprópe nimenĭ nu o scia şi că covîrşitórea majoritate a damelor nu conversa românesce.

De câte-orĭ vĕd atâta lume cultă românéscă, mĕ prinde mirarea, că starea nóstră culturală nu înaintéză mai repede. Clasa inteligentă românéscă a devenit atât de mare şi puternică, încât décă fiecare şĭ-ar face datoria, am produce minunĭ.

Sĕ nu mi-se observe, că pedeca înaintării nóstre mai grabnice e sĕrăcia, căcĭ înfiinţarea celor aprópe o sută de băncĭ românescĭ, cu capitalurĭ de milióne tóte din punga nóstră, desmint eclatant scusa sĕrăciei. Décă am fi atât de sĕracĭ, precum se susţine, n'am fi fost în stare sĕ înfiinţăm nicĭ un institut de banĭ, cu atât mai puţin sĕ dăm viéţă unei serii de ele.

Şi décă totuşĭ suntem sĕracĭ, apoi sĕrăcia nóstră nu are causa ei în lipsurile materiale, ci aiurea. Fie un popor cât de mic, cât de asuprit, cât de lipsit de bunătăţile vieţii, el nu este sĕrac, décă în pieptul sĕu arde focul sacru al entusiasmului, care îi alimentéză speranţa şi încrederea în viitorul sĕu. Entusiasmul nostru scăḑut, noi ne pierdem pe ḑi ce merge magnetul conducĕtor, ne abatem de pe calea croită de străbunii noştri şi rĕtăcim pe drumurĭ, carĭ ne duc la prăpastii. Idealismul nostru stins, ajungem la resultatul, că pentru scopurĭ culturale nu ne dă mâna sĕ putem jertfi câţĭ-va banĭ, căcĭ suntem sĕracĭ, — dér în acelaşĭ timp ne întrecem sĕ semnăm cât de multe acţii la banca ce se înfiinţéză. Pentru scopurĭ generale, punga nóstră rĕmâne închisă şi nu mai sprijinim, decât aceea ce ne aduce folos material personal.

Suntem sĕracĭ de imboldul ceresc, care sĕ ne îndemne la fapte înalte, suntem sĕracĭ de darul de a jertfi pentru binele comun, suntem sĕracĭ de spiritul, care sĕ ne înveţe a fi impersonalĭ, suntem sĕracĭ de dragostea care sĕ ne împreune fraţĭ cu fraţi, suntem sĕracĭ de puterea a ne învinge invidiile personale, suntem sĕracĭ de dorul a da mână de ajutor acelora, carĭ lucréză pentru înaintarea neamului, suntem sĕracĭ de idealurĭ, carĭ sĕ ne încălḑéscă sufletul amorţit. *Étă sĕrăcia nóstră.*

In asemenea împrejurărĭ, firesce, înaintarea nóstră culturală lasă mult de dorit. Am făcut, ce-i dreptul, un progres mare, dér acesta nu stă în proporţie cu puterile nóstre. Mult mai puţin înaintăm, decât am puté, căcĭ numai o mică parte a neamului îşĭ dă concursul la marea operă a rĕspândirii luminii.

Cu nespusă bucurie şi cu legitimă mândrie vedem înmulţirea bărbaţilor noştri de sciinţă, progresul unora din gimnasiile şi alte şcolĭ medii ale nóstre, cu deosebită fericire aplaudăm înfiinţarea şi munca rodnică a Reuniunilor femeiescĭ şi a şcólelor civile de fete, constatăm cu plăcere deschiderea a mii de şcóle de la sate pentru instrucţiunea poporului; dér inima ni-se stringe de durere şi de ruşine, când aflăm numĕrul înspăimêntător de mare al analfabeţilor, când cetim, că sunt o mulţime de sate unde un suflet de om nu scie sĕ cetéscă şi sĕ scrie. Şi în durerea nóstră esclamăm: *Unde sunteţĭ preoţĭ şi învĕţătorĭ?* Cum veţi da sémă A-Tot-puternicului de marea misiune, ce vi-s'a încredinţat?!

(Va urma.)

Rĕsboiul ruso-japones.

Étă cum se presentă situaţiunea la *Port-Arthur* şi la *Liaoyang*, după ultimele scirĭ telegrafice:

Agenţia „Reuter“ află din *Tokio* cu data de 28 August, că dela 27 August o óre-care linişte s'a observat la Port-Arthur. Se crede, că trupelor li-s'a dat un scurt rĕpaos în urma luptelor crâncene din ultimele ḑile ale lunei. Japonesii pregătesc însĕ un nou plan de atac şi fac marĭ pregătirĭ în vederea unui asalt general energic.

Luarea fortăreţei Port-Arthur e mult mai dificilă, decum se credea. La Tokio sunt desilusionaţĭ din causă că se întârḑie cucerirea Port-Arthurului. Mai ales fortul *Itşau* desfăşură o mare resistenţă, zădărnicind încercările Japonesilor. Ultimele atacurĭ contra acestui fort, au fost respinse cu mare succes.

— In regiunea *Liaoyangului* luptele au reînceput cu multă înverşunare. Cele trei armate japonese (Kuroki, Oku şi Nodzu) au reluat atacul general contra lui Kuropatkin.

Din *Tokio* se telegraféză, că la 25 August Japonesii au făcut un asalt contra posiţiunei rusescĭ dela Aşanşan. Atacul a fost estraordinar de violent, însĕ *Ruşii au respins pe Japonesĭ,* carĭ avură marĭ pierderĭ.

Foile berlinese spun, că cu tot succesul Ruşilor din acea ḑi, ei *s'au retras* în cea mai deplină ordine.

Agenţia telegrafică rusă află din Mukden, că un tren sanitar cu 120 soldaţĭ şi 5 ofiţerĭ rĕniţĭ a trecut prin Mukden, îndreptându-se spre nord. Rĕniţii spun, că lupta a ţinut timp de trei ḑile fără întrerupere pe frontul de la ost şi sud. Mai ales detaşamentele corpului al treilea de armată siberian, au întrat mai direct în foc. Douĕ baterii japonese (32 tunurĭ) au fost complet desorganisate în acea luptă.

Se ḑice, că în luptele aceste de trei ḑile Ruşii ar fi luat ca pradă de la Japonesĭ, un numĕr mare de puscĭ. Luptele au culminat în atacul de la *Anping,* unde artileria japonesă a produs o mare învălmăşală în rîndurile Ruşilor.

*

Agenţia „Reuter“ din Londra publică *o declaraţie a Ţarului asupra rĕsboiului.* Ţarul sĕ fi ḑis, că armata rusésca, care luptă contra Japonesilor, póte sĕ resiste încă lunĭ de ḑile, ba chiar până la finea anului, fără a primi alte ajutóre. Ea este aḑĭ destul de tare pentru a ţiné piept atacurilor japonese.

Românii cuceresc teren.

Cu tóte sforţările şoviniştilor de a stîrpi naţionalităţile din acéstă ţéră, acestea trăiesc şi câştigă din ce în ce mai mult în vigóre.

Ḑiarul „E—k“, care mai deunăḑĭ lamenta despre copleşirea elementului maghiar prin Jidoviĭ imigraţĭ din Galiţia, carĭ ajunşĭ la putere îşĭ bat joc de imnul lor naţional — astăḑĭ a uitat acel cântec şi se năpustesce érăşĭ asupra Românilor.

O dóre cu deosebire pe fóia şovinistă, că Românii şĭ-au făcut în timpul din urma un centru economic şi cultural în B. Huedin, orăşel, care până mai deunăḑĭ se fălia, că are 95% locuitorĭ maghiarĭ.

De când cu înfiinţarea institutului de credit şi economiĭ *„Vlădeasa“* — ḑice „E—k“ — s'au schimbat lucrurile. Institutul, la început modest, astăḑĭ şĭ-a întreit capitalul, are fond de reservă, a urcat lefurile funcţionarilor, plătesce pentru depunerĭ 6%, şĭ-a făcut un frumos edificiŭ în valóre de 20.000 coróne şi a cumpĕrat un loc în strada principală, unde Românii îşĭ vor zidi biserică. Românii chiar şi pe stradă îndrăsnesc(!) sĕ vorbéscă românesce. In Huedin, unde mai nainte nu erau de cât câţĭ-va lucrătorĭ cu ḑiua Românĭ, carĭ se ruşinau a spune, că sunt Românĭ şi se duceau la biserica catolică, astăḑi este o colonie considerabilă românéscă, lucrătoriĭ obidiţĭ de altă dată se mărturisesc cu mândrie Românĭ şi mâne-poimâne se va ridica în Huedin o biserică românéscă, care va întrece în frumuseţe pe cea catolică şi reformată.

Autorul articolului dă cu părerea, că pe lângă şcóla maghiară, ar fi nevoie ca şi societatea sĕ propage spiritul naţional maghiar printre Românĭ, altmintrea „politica greşită, ce se urméză faţa cu naţionalităţile va duce direct acolo, că în scurt timp nu va mai esista ţinut curat maghiar“.

Nu cumva „E—k“ ar voi, ca Românii nicĭ sĕ nu-şĭ mai vorbéscă limba şi sĕ nu se mai intereseze absolut de sórtea şi înaintarea lor?

SCIRILE ḐILEI.

— 17 (30) August.

† Tipograful Ioan Weiss. Duminecă a rĕposat în Bucurescĭ nestorul tipografilor de acolo Ioan *Weiss,* în etate de 73 anĭ. El a fost preşedintele de onóre al societăţii tipografilor „Gutenberg“ din Bucurescĭ şi ca bun naţionalist german a fost membru al tuturor reuniunilor germane şi săsescĭ din capitala română. El este Sas originar din Braşov şi în ajunul revoluţiunei de la 1848 a fost culegĕtor în tipografia lui Ioan Gött de aici, însărcinat în deosebĭ cu culegerea „Gaz. Transilvaniei“. In anul 1850 a mers la Sibiiu, unde sub conducerea lui Andreiŭ Mureşianu a lucrat 4 anĭ în tipografia, unde se tipărea gazeta oficială pentru Transilvania. A făcut apoi călĕtorii în strĕinătate şi la 1856 s'a reîntors ér în tipografia lui Gött din Braşov, ca factor, şi în timpul acesta el a lucrat mult ca metteur al „Gazetei“ nóstre. In 1864 a trecut în România, unde cu timpul şĭ-a cumpĕrat o tipografie proprie, pe care a condus'o 32 anĭ. A fundat şi diarul „Rĕsboiul“. In timpul din urmă a fost decorat pentru activitatea sa zelósă şi roditóre ca tipograf, cu ordinul „Coróna României“.

Odihnéscă în pace!

Din Cernăuţĭ se scrie, că ministrul preşedinte austriac Dr. *Koerber* va sosi în 3 Sept. n. a. c. în Cernăuţĭ, unde va petrece o ḑi. Cu ocasiunea acésta ministrul austriac va acorda numĕróse audienţe.

„Clubul român din Viena“ şi serbarea de la Putna. „Clubul român“ din Viena a bătut din incidentul serbării centenare de la Putna medalii de aur, argint şi bronz. Medaliile órtă pe avers chipul voevodului Ştefan-cel-Bun şi Mare—după icóna de la mănăstirea Voroneţului — cu inscripţia: „Unitĭ în cugete, uniţi în Dumneḑeu“, éră pe revers inscripţiunea: — In memoria lui Ştefan-cel-Mare — Clubul român din Viena — Putna 2/15 Iulie 1904. Medalia de aur a fost închinată museului mănăstirei Putna, éră câte una de argint a fost presentată de către preşedintele societăţii d-l consilier de tribunal Dr. Pamfil Dan presidentului ţĕrii prinţului Hohenlohe, Eminenţei sale Mitropolitului Dr. V. de Repta şi d-lui consul regal al României Cogălniceanu. Restul medaliilor de argint şi de bronz a fost pus în vîndare, destinându-se venitul curat parte pentru fondul clubului român, parte pentru „Internatul din Rădăuţ“.

„Regină şi copil“. Ḑiarul „l'Aurore“, sub titlul de „Regină şi copil“, spune, că Regina României a terminat libretul unei opere estrasă din „Jeanne D'Arc“ şi a chemat, la castelul Neuwied de pe Rin, pe Florizel von Reuter, copil de 12 anĭ, celebru prin talentul lui de violonist şi compositor musical. Vrea sĕ-i încredinţeze libretul, pe care sĕ facă musica, fiind convins, că el o va puté crea mai bine ca orĭ-care alt constructor de armonii.

Episcopul Ivankovicĭ la — mănăstire. Ḑiarele maghiare aduc scirea, că episcopul *Ivankovicĭ* Janos din Rozsnyo şĭ-a dat dimisia atât monarchului, cât şi papei. Se va inventaria mai întâiŭ averea mişcătóre şi nemişcătóre a diecesei şi episcopul se va retrage într'o mănăstire, unde i-se va da o pensie de graţie de 6000 coróne.

Un accident regretabil. Cetim într'un ḑiar din Bucurescĭ: Ştefan *Orza,* fost sub-prefect şi pe timpul conservatorilor şef de poliţie în Bêrlad, mergĕnd cu trăsura de la comuna Pochidia spre Bêrlad, trăsura s'a rĕsturnat şi Orza a căḑut aşa de rĕu, încât în urma rănilor a murit pe drum. In aceeaşĭ trăsură se afla şi d-l farmacist Lazar *Bistriţeanu,* care a scăpat cu nisce contusiunĭ mai uşóre.

O statistică a marilor ducĭ rusescĭ. Cu ocasiunea nascerii ţareviciului, atenţiunea lumii s'a oprit pentru moment asupra marilor ducĭ ai Rusiei. Şi étă ce ni-se spune despre ei. Au drept la titlul de marĭ ducĭ şi alteţe imperiale fiiĭ, fraţii, unchii, nepoţii şi verii până la al 2-lea grad inclusiv ai împĕratului. Aceştĭ marĭ ducĭ aḑĭ, împreună cu ţareviciul nou născut, sunt în numĕr de 34. Statul rus le servesce la fie-care câte-o listă civilă de 2 milióne şi jumĕtate francĭ de persónă. Ast fel, că în bugetul imperiului, capitolul marilor ducĭ figuréză cu 80 milióne francĭ pe an. Afară de acestea marii ducĭ au averĭ particulare, carĭ se întind pe 5 mii mile pătrate, adecă a 4-a parte din imperiu, şi cuprind un numĕr de 325 palate în diferite oraşe ale Rusiei. Numĕrul total al servitorilor lor trece peste cifra de 100 de mii indiviḑĭ.

500 hectare de pădure pustiite de foc. Din Buzĕu se scrie, că focurile marĭ, carĭ s'au iscat în pădurile statului român, aflătóre la graniţa Transilvaniei, au pustiit vre-o 500 hectare de pădure de braḑĭ. Cercetările făcute au scos la ivélă, că mai mulţĭ ciobanĭ, carĭ şĭ-au pregătit de-ale mâncării, ar fi causat din nebăgare de sémă aceste incendii. Numĕroşĭ ciobanĭ au fost arestaţĭ.

Ploile din ultimele ḑile s'au întins şi asupra României şi au fost chiar în unele districte atât de abundente, încât au causat inundărĭ; ast-fel în districtul Covurlui în comunele Crăescĭ, Drăguşenĭ, Corni etc. In urma acestor ploi a dispărut lipsa de apă, care a ameninţat multe districte şi se speră, că în urma ploilor va cresce şi iarbă suficientă pentru vite.

Cununie. D-l Virgil P. *Pop* îşĭ va serba cununia la 30 August n. cu d-şóra Adela *Roşca* în biserica gr. cat. din Făgăraş.

Scirĭ mĕrunte din România. Ministrul-preşedinte român d-l Dimitrie *Sturdza* a sosit Sâmbătă în Gastein.

— Ministrul de externe român d-l I. C. Brătianu intenţionéză, sĕ ridice *consulatul din Cernăuţĭ* la rangul de consulat general.

— Judele de instrucţie Negrea a încheiat definitiv actele de investigaţie în afacerea *omorului de la cafeneua Macedonia.* Judele de instrucţie constată, că Nusi-Tuliu a împuşcat mai întâiŭ asupra lui Lecanta, vĕḑĕnd, că acesta scóte revolverul. Omorîrea lui Lecanta nu este cvalificată drept omor politic — cum se credea, ci drept omor ordinar.

— *Recolta Soiei* în România este — precum se anunţă — fórte mulţumitóre şi n'a suferit de loc în urma secetei. Ministrul de domenii a cerut de la tóte fermele statului rapórte detaliate cu privire la *recolta* Soiei.

Scirĭ mĕrunte. Pe linia căilor ferate Cluşiŭ-Oradea *i-s'a furat* dómnei Rediger, soţia unui advocat din M.-Oşorheiŭ, o cu-

tie cu juvaericale în valóre de 1500. — Tribunalul din Clușiŭ a condamnat pe *Simon Moricz* la 3 anĭ închisóre pentru falsificare de monede și furt. — Scirea publicată de noi despre bruma și incendiile de pădure de pe *Buzae* (Treiscaune) o vedem reprodusă de foile maghiare greșit scriindu-se, că acea pacoste s'a întêmplat în Buzĕu (România) — In *Vesprim* s'a deschis o esposiție industrială, cu care ocasiune a esplodat un tun pentru împrăsciarea norilor, espus în pavilionul contelui Bathányi rănind grav două persóne. — Deputatul *Klofac* din Reichsratul austriac, care se dusese ca corespondent în Extremul-Orient, a dispărut nu se scie unde.

Musica orășănéscă va cânta adĭ, Martĭ, pe promenada de jos la órele $5^1/_2$ d. a.

In afacerea moșiei „Sudiții".

— Urmare. —

După un an de gestiune administratorul moșiei „Sudiții" d-l Ioan Munteanu, presintă comitetului parochial al bisericei s-tului Nicolae, următorul Bilanț general, cu data de 31 Decemvrie 1903:

I. „Activ

1. Saldul casei	Lei	909·80
2. Pretensiunĭ din învoelĭ .	„	420.05
3. „ „ nutrețurĭ, cartofi etc.	„	3156 20
4) „ Lazar Goldenstein	„	308·80
5) Lefurĭ avansate la personal	„	187·75
6) Soldul Bisericei proprietare	„	12172·90
7) Valórea Inventarului	„	**31589·30**

8) Producte în ființă:

spirt	Lei	500·—	
porumb vechĭ bóbe	„	299·60	
600 chile porumb în stulețĭ . . à 50	„	30000·—	
33 sacĭ fasole à 10	„	330·—	
46 „ mazăre à 8	„	368·—	
958 „ orz . à 4	„	3832·—	
485 „ ovĕs . à 4	„	1940·—	
2000 kgr. cartofi °/₀ 4	„	80.—	
5 clăi fân . à 300	„	1500·—	
6 stânjini paie orz . . à 40	„	240·—	
20 căpițe paie mazăre à 20	„	400·—	
15 sacĭ grâu mĕrunt à 4	„	60·—	„ 39549·60

9) Sămânăturĭ pe 1904:

803 pog. grâu à 6	Lei	4818	
110 „ rapiță à 6	„	660	
10 sacĭ rapiță à 12	„	120	
824 sacĭ grâu à 10	„	8240	„ 13838·—
		Lei	**102132.40**

II. „Pasiv.

Creditorii:

1) Vas. Georgescu . . .	Lei	666·70
2) D. Popescu	„	13610·40
3) Personalul, lefurĭ restante	„	433·45
4) **Arânda**	„	**46000·—**
5) Profit net	„	41422·85
	Lei	**102132·40**

Semnat Ioan Munteanu m. p.

1) La activele acestui bilanț a) Valórea inventarului (zestrea moșiei), în care se cuprind mașinĭ agricole, vite etc. e de Lei 31589·30, ér nu de circa Lei 29·000".

Acéstă valóre e luată cu prețul întreg de cumpĕrare, fără considerare la amortisarea ficsată în instrucțiune, cu 10%, b) La posiția „Producte în ființă" quantul porumbului e luat cu **600 chile**, ér nu cu 700 chile. după cum afirmă corespondentul din „Telegraful Român" și „Tribuna". Acéstă quantitate de 600 chile încă e numai aproximativă, se înțelege urcată, după cum se va vedé din bilanțul ulterior stabilit prin esperțĭ la fața locului.

Aicĭ e de interes se se scie, că un registru al produselor de pe moșia Sudițiĭ n'a esistat cu 31 Decemvrie 1903, ci numai cu începerea a. 1904.

In pasivele acestui bilanț *a)* arênda nu e considerată cu suma arêndei vechĭ, de Lei 52.950·—, ci cu suma de *L. 46.000* pentru-că aicĭ s'a avut în vedere scăderea dărilor către stat, comunale, județene, etc. carĭ fac anual Lei 6.145·40, considerate de altcum în C-tul cheltuelĭ generale. *b*) Profitul net (corect dis profitul brut), conform bilanțului arangiat de administratorul moșiei Ioan Munteanu, ar da suma de Lei 41,422·85, ceea ce nu este un profit real, după cum se va vedé din bilanțul făcut ulterior și revĕdut de ómenĭ esperțĭ.

In acest bilanț nu se mai ține sémă de interesele, după sumele, carĭ le-a avansat biserica proprietară în C-tul regei propriĭ, încă din a. 1902, precum nicĭ de tantiema de 10% cuvenită administratorului, conform instrucțiunei provisorie.

Un an agricol de comun se încheie la finea lunei lui Februarie a fie-căruĭ an, când urméză alt an nou agricol.

In consecință administratorul moșiei bisericei, a și presentat cu data de 29 Februarie 1904 următorul bilanț general, pe anul agricol 1903:

I. „Activ.

1) Saldatul cassei	Lei	672.45
2) Următoriĭ debitorĭ (urméză 21 debitorĭ)	„	946.05
3) Soldul bisericei proprietare	„	12216·—
4) Valórea inventarului (după amortisare cu 10%) . . .	„	28394.70

5) Producte în ființă:

spirt	Lei	500·—	
530 chile porumb în stulețĭ. . à 48·—	„	25440·—	
20 sacĭ porumb bóbe . . à 8·—	„	160·—	
33 sacĭ fasole à 10·—	„	330·—	
36 „ mazăre à 8·—	„	288·—	
958 „ orz și orzóică . . à 4·—	„	3832·—	
485 sacĭ ovĕs à 4·—	„	1940·—	
2000 kg. cartofĭ % 40·—	„	80·—	
5 clăi fên . à 250·—	„	1250·—	
6 stînjenĭ paie orz . . . à 40.—	„	240·—	
13 căpițe paie mazăre . à 15·—	„	195·—	
15 sacĭ grâu fărîmat . à 4·—	„	60·—	„ 34315·—

6) Sĕmĕnăturĭ pe 1904

803 pog. grâu à 6	L.	4818·—	
110 „ rapiță à 6	„	660·—	
10 sacĭ rapiță à 12	„	120·—	
824 „ grâu à 10	„	8240·—	„ 13838·—
		Lei	**90382·20**

II „Pasiv.

1) Următoriĭ creditorĭ (urméză 13 creditorĭ)	Lei	14750·45
2) Arênda moșiei pe anul 1903/4	„	46000·—
3) Profit net	„	29631·75
	Lei	**90382·20**

Semnat Ioan Munteanu m. p.

Notăm mai întâiŭ de tóte, că în timpul din 31 Decemvrie 1903, pănă în 29 Februarie 1904, nu s'a făcut nicĭ o schimbare (prin cumpĕrare séu vêndare), în quantul productelor. *Cu tóte acestea, după 2 lunĭ de dile, administratorul moșiei Sudițiĭ presintă un nou bilanț (cel amintit), cu data de 29 Faur 1904. în care se arată un profit net de Lei 29631.75* (față de Lei 41422·85 din bilanțul făcut cu 2 lunĭ înainte), adecă cu Lei 11791.10 mai mic. Notăm mai departe, că în acest bilanț quantul porumbului la posiția „Producte în ființă" e luat cu *530 chile*, față de quantul de 600 chile din bilanțul făcut cu 2 lunĭ înainte, și că s'a luat în considerare și amortisarea inventarului cu Lei 3155·—

Diferența între bilanțul din 29 Faur 1904, față de cel din 31 Decemvrie 1903 o constitue posițiile de la:

a) Valórea inventarului (zestrea moșiei) cu lei . . . . amortisare de 10%	3155 *)
b) Producte în ființă cu . . .	5234·60
c) Alte posiții	3401·50
Lei	**11791·10**

Acest bilanț (din 29 Februarie 1904) a fost aprobat de comitetul actual în ședința sa din 16 Iunie 1904 prin hotărîrea nr. 81 cu adausul, că la passive sĕ se considere și saldul de interese resultat de la sumele avansate și sumele întrate în contul regiei proprii, cu lei 1867·35, precum și beneficiul administratorului de 10% cu lei 2776·40, rĕmânênd profitul net de care ar puté beneficia biserica s-tului Nicolae de lei 24988.

Acest profit, după un an agricol estraordinar de bun (a. 1903), ar puté fi considerat așa, numai în casul, când regia proprie ar fi durat cel puțin 10 anĭ.

Pentru a-se vedé adevĕrata situație a regiei proprii la Sudiții, comitetul printr'o comisie specială trimisă la fața locului, considerând însemnările administratorului și bilanțul presentat de dênsul și amintit mai sus, controlând din nou inventarul moșiei, printr'un espert, stabilesce următorul bilanț real, pentru restimpul din 1 Septemvrie 1902 pănă în 29 Februarie 1904.

I. Activ.

1) Saldul cassei	Lei	672·45
2) 21 debitorĭ	„	946·05
3) Saldul bisericei proprietare	„	12216·—
4) Valórea inventarului lei 31549·70 minus 10% amortisare 3155·—	„	28394·70
5) Producte	„	34315·—
6) Sĕmĕnăturĭ pe 1904 .	„	13838·—
	Lei	**90382·20**

II. Passiv.

1) 13 creditorĭ	Lei	14750·45
2) **Arênda moșiei pe 1903/4**	„	**46000·—**
3) Sald de interese . . .	„	1867·35
	Lei	62617·80
4) 10% beneficiu administratorului de la saldul de lei 27764·40	„	2776·40
5) Profit net	„	24988·—
	Lei	**90382·20**

De óre-ce conclusul sinodului parochial ordinar al bisericei s-tului Nicolae din Brașov, ținut la 18 Ianuarie 1904, la pct. 16 alinea I dispune:

ca „Moșia Sudiții sĕ se dea prin licitație publică séu pe basa unui ofert favorabil în arêndă, cu proxima ocasiune posibilă, décă condițiunile de arêndare vor fi acceptabile", nu mai încape îndoială că a trebuit sĕ se aibă în vedere, cum s'ar putea valora inventarul (zestrea moșiei) în acest cas. De aceea comitetul la aprobarea „Bilanțului general" din 29 Februarie 1904 și-a făcut următórea observare:

„La realisarea acestui profit de lei 24988·— s'a luat în considerare amortisarea inventarului cu 10%, conform instrucțiunei; — admițênd că moșia nu s'ar mai lucra în regie, ci s'ar arênda, atuncĭ din valórea inventarului nu s'ar realisa, la nicĭ un cas 90% (după amortisare de 10%), cum s'a computat, ci probabil numai 50% adecă jumătate.

In casul acesta valorând inventariul cu suma de lei 16000·— ar resulta, că activele ar fi de lei 77987·50, din care subtragênd passivele cu lei 62617·80, ar rĕmâné Sald de active de lei 15369·70.

Subtrăgênd din acéstă sumă 10% beneficiul administratorului de lei 1536·90, ar rĕmâné un *Profit net* de lei **13832 80** peste arênda netă acuală, socotită cu lei 46000.

Trebue sĕ mai amintim aicĭ, că între spesele făcute în contul regiei proprii, nu s'au considerat o mulțime de spese făcute cu publicărĭ și diurne și spese la licitările de arêndare în Bucurescĭ, carĭ încă ating cifra de lei 2500.

Așa-déră din profitul de mai sus, subtragênd și aceste spese, ar resulta un profit net de lei **11332 80.**

Acésta este starea reală a administrației în regie proprie a moșiei „Sudiții" de la 1 Septemvrie 1902, pănă la 29 Februarie 1904, cuprindênd în sine și anul agricol favorabil 1903, după statistica ministerului de domenii din România „cel mai bun an agricol" de la 1865 încóce.

(Va urma.)

*) B. după valorea inventarului din bilanțul din 31 Decemb. 1903 amortisarea ar fi sĕ fie de lei 3158.90. ér nu de lei 3155.

Incendiul din Câmpenĭ.

Corespondentul din Bistra al „Unirei" din Blașiŭ, martor ocular al teribilului incendiu, care la 17 August a mistuit peste 300 de edificiĭ din fruntașa comună Câmpenĭ, descrie în numitul diar în cuvinte sfâșietóre îngrozitórea catastrofă. Ĕtă un estras din acea corespondență:

Eu am înaintat pe drumul țĕriĭ pănă la ½ km., dér mai aprópe nu am putut, de óre ce flacările se aruncau ca bălauriĭ prin aer la distanțe fórte marĭ, ér șindilele aprinse sburau ca stelele peste noi. Am lăsat drumul țĕriĭ și am suit pe dealurile de miadă-nópte, de aci da vêntul și mâna flacările spre miadă-di.

M'am apropiat de biserica gr. cat. Coperișul și turnul erau deja mistuite de flacărĭ. In acest moment flacările au început a eși pe ferestrile bisericei chiar așa cum ies din cuptoriul de pâne. Peste 10 minute frumósa biserică din Câmpenĭ, care era podóba bisericilor gr. cat., era o adevĕrată ruină rĕmasă de foc.

Când ardea mai teribil biserica, aud un sunet plângĕtor. A crepat un clopot. In momentul următor aud un alt sgomot, cad clopotele prin turn în jos; după aceea cad tóte lemnele pe clopote și clopotele încep a fierbe. Peste câteva óre în locul, unde au picat clopotele, se aflau trei grămedĭ de material brut, clopotele s'au topit. — Diminéța am întrat în biserică, ca sĕ vĕd de a mai rĕmas ceva, dér nu am aflat alt-ceva de cât cenușe, și pe prestol a rĕmas o cruce de metal.

Cine póte sĕ descrie focul teribil ce s'a iscat: 300 de superedificate, construite tóte din lemn de brad, de-odată în foc? — Priveam toțĭ cum ard, căcĭ a da ceva ajutor era imposibil. Pumpele de apă nu puteau face nimica, parte, pentru-că nu puteau întra în foc, parte pentru-că valea de prin Câmpenĭ era sécă. La Arieș a strĕbate nu era cu putință, de óre ce flacările se aruncau pănă din colo de rîu. Astfel s'a nimicit tot ce a fost frumos în Câmpenĭ, fără a se puté salva absolut nimic! Au ars: cancelaria pădurarilor erariale, cancelaria pretorială, cancelaria comunală, cancelaria notarială, cancelaria perceptoratului regesc, cancelaria notarului public, cancelaria finanților, frumósa apotecă a d-lui Hans Binder. tóte prăvăliile, frumósele case ale fraților Cotișel — 4 rêndurĭ, a d-lui Dr. Z. Chirtop, școla gr. cat., școla gr. orientală etc. — Chiar și casele Wertheimiane, față de focul din Câmpenĭ, au fost o nimica. — Am vĕdut cu ochiĭ pănă au fost deschise 4 casse Werthaimiane și tot ce a fost în ele era scrum, așa: banĭ, hârtiĭ de valóre și alte scrisorĭ.

Pe la 3 óre diminéța s'a potolit focul așa cât puteam umbla pe stradele arse, și numai acum am vĕdut marea nenorocire a Câmpănarilor. Ce a fost combustibil tot a ars, așa: edificiĭ, vestminte, mobile etc., fără a puté scótej nicĭ cât sĕ te legĭ la un deget. Hórele au ars tóte, asemenea fórte mulțĭ porcĭ. Ómenĭ nu. Ca o minune comunic, că între ruinele școlei gr. cat. s'a afla *fotografia metropolitului Vancea*, neatinsă de flacărĭ.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 30 August. Ministrul de rĕsboiŭ a dat ordin, ca tóte trupele carĭ se recruteză din Ungaria sĕ întrebuințeze în corespondența cu autoritățile unguresci limba maghiară.

Berlin, 29 August. „Berliner Tageblatt" primesce din Tokio prin Shangai scirea, că Japonesii ar fi ocupat fortul *Itșan* situat pe linia nord-vestică (Port-Arthur), de unde vor puté sĕ-șĭ îndrepteze atacurile contra liniei principale de forturĭ.

Mukden, 29 August. Erĭ au sosit aicĭ, trecênd spre nord 600 de rănițĭ. La 26 August Japonesii au atacat centrul și flancul stâng rusesc, sperând că vor surprinde pe Rușĭ. Colónele japonese înaintau fără a descărca pușcăturĭ, apoi *au atacat cu baioneta.* Pierderile lor sunt fórte marĭ. A operat cu succes mai ales regimentul rusesc 139, care cu o baterie a încunjurat pe neobservate, flancul stâng estrem al Japonesilor și i-a atacat din spate. *Intregĭ colóne japonese au fost nimicite.* Japonesii au luptat c'un estraordinar fanatism. Mulțĭ din rănițiĭ lor s'au sinucis, ca sĕ nu cadă vii în mânile Rușilor.

Londra, 29 August. Agenția „Reuter" primesce din Liaoyang scirea, că de la Anșanșau pănă la Mukden Rușii au posițiunĭ escelent fortificate. Mereu sosesc soldațĭ și artilerie. Drumurile dintre Mukden și Liaoyang și linia ferată geme de trupe rusescĭ.

Londra, 29 August. Rușii au evacuat Anșanșanul, deórece Japonesii au concentrat forțe covîrșitóre. Rușii se temeau, că li-se va tăia linia de retragere spre Liaoyang. Evacuarea s'a făcut Sâmbătă.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 August n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de corône ung. 4%	97.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	88.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	206.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	161.50
Renta de hârtie austr.	99.20
Renta de argint austr.	99.20
Renta de aur austr.	119.15
Renta de corône austr. 4%	99.30
Bonurĭ rurale ungare 3½ %	90.90
Losurĭ din 1860	152 65
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.12
Acții de-ale Băncei ung. de credit	756.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	—.—
Napoleondorĭ	19.04
Mărcĭ imperiale germane	117.12
London vista	239 67
Paris vista	94.90
Note italiene	90.—

Cursul pieței Brașov.

Din 29 August n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.94	Vând.	19.01
Argint român.	„	18.84	„	18.96
Napoleond'orĭ.	„	19.03	„	19.12
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.52	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117 40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următórele cărți:

(La cărțile aicĭ înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandație.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operile lui Andreiŭ Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiŭ, Prețul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesante și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* in reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormêntului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* in causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul“, tradițiunĭ, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat și la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Țĕranul român și ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popea.* Broșura acésta presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ și când pe timp mai indelungat sĕu lunare.

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. *George Maior*, profesor de agricultură la școla superióră de la Ferĕstrĕu și la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I ***Agrologia***, sĕu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 corone.*

Vol. II. ***Fitotechnia***, sĕu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne.*

Vol. III. ***Zootechnia***, sĕu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria și lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 corone.*

Vol. IV. ***Economia Rurală***, sĕu organisațiunea și administrarea moșiilor marĭ și micĭ. Costă *8 coróne.*

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care trateză tóte cestiunile cele mai marĭ ca și pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tote țĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinței și technicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte germană, francesă etc.

Economia pentru școlele poporale compusă de Teodor Roșiu, învĕțător la școla principală română din Lăpușul-Unguresc. Edit. a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck, de Panaite Iosîn. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în țĕră sĕracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ sĕu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* 90 pag. Form. 8⁰ costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Insoțirile de credit împreunate cu însoțirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțirĭ, de F. W. Raiffeissen. *Edițiunea a V-a* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 banĭ.)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruțiu*, profesor în Blașiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Imbunătățirea stării sătenului, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 banĭ (pl. porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grâului“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școlele poporale de Teodorŭ Roșu. Prețul 60 banĭ (plus porto 5 b.)

Un candidat de advocat

perfect în styl maghiar și român, sĕ primesce momentan pe lângă condițiunĭ fórte favorabile în cancelaria advocatului **Dr. Mátyás Lázár**, *Sibiiu, strada Urezului Nr. 11.* 11180,1—3.

Nr. 108—1904.

Anunț.

Aceia, carĭ doresc sĕ țină în anul școlar 1904/5 Internatul „Ionciviciŭ“, au sĕ-șĭ presinte, începênd din 10 August v. până în 25 August v. incl., ofertele lor în scris.

Brașov, 9 August v. 1904.

Eforia școlelor centrale române ort. rĕs. din Brașov.

3-3.,1467

A V I S.

Prenumerațiile la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face și reînoi orĭ și când la 1-ma și 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonențĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arete și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“